

**AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT**

17 FEBRUARI 2023

**Mahler 6
met Karina Canellakis**

Van harte welkom

bij het AVROTROS Vrijdagconcert!

Hier – in de Grote Zaal van TivoliVredenburg in Utrecht – begint u uw weekend met de allermooiste klassieke muziek. Op het podium zult u geregeld onze huisensembles, het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor, zien musiceren. Daarnaast treden dit seizoen uitstekende gastensembles op, samen met gerenommeerde dirigenten en solisten van over de hele wereld. Vol trots presenteren wij Ella van Poucke, dit jaar onze *artist in residence*.

Ruime aandacht is er jaarlijks voor nieuwe Nederlandse muziek, die bij het Vrijdagconcert in première gaat. Verder brengen we een reeks Odes & Hommages, waarin eerbetonen klinken aan het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest, aan het publiek, de muziek en de vrijheid & de vreugde. Ook is er aandacht voor de 150e verjaardag van Sergej Rachmaninov en voor de muziek van Max Reger en Ralph Vaughan Williams.

Namens AVROTROS, Stichting Omroep Muziek, NPO Klassiek en TivoliVredenburg wensen wij u veel luisterplezier en hopelijk tot ziens!

Concertlocatie

TivoliVredenburg
Vredenburgkade 11
3511 WB Utrecht

Kaartverkoop en reserveren

Kaarten koopt u via de kassa van TivoliVredenburg (030 231 45 44) of online (www.tivolivredenburg.nl/avrotrosvrijdagconcert) en u krijgt een compleet overzicht). Meer informatie vindt u ook op www.avrotrosvrijdagconcert.nl.

Informatie programmering & reacties

 www.avrotrosvrijdagconcert.nl
 AVROTROS Vrijdagconcert
 @vrijdagconcert
 [vrijdagconcert.avrotros](https://www.instagram.com/vrijdagconcert.avrotros)
 AVROTROSVrijdagconcert

Postadres

AVROTROS Vrijdagconcert
Postbus 2
1200 JA Hilversum

Het AVROTROS Vrijdagconcert is een productie van AVROTROS in samenwerking met NPO Klassiek, Stichting Omroep Muziek en TivoliVredenburg

AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT

VRIJDAG 17 FEBRUARI 2023, 20.15 UUR

inleiding Huub Beckers, 19.30 uur
serie Muzikale Meesterwerken

Dit programma heeft geen pauze.

MAHLER 6 MET KARINA CANELLAKIS

Radio Filharmonisch Orkest
Karina Canellakis

GUSTAV MAHLER 1860-1911

Zesde symfonie in a (1903-1904)

Allegro energico, ma non troppo. Heftig,
aber markig
Andante-Moderato
Scherzo: Wuchtig
Finale: Sostenuto-Allegro moderato-
Allegro energico

Dit concert is live te beluisteren via
NPO Klassiek, zie ook ▶ npoklassiek.nl
Presentatie: Leonard Evers

AVROTROS

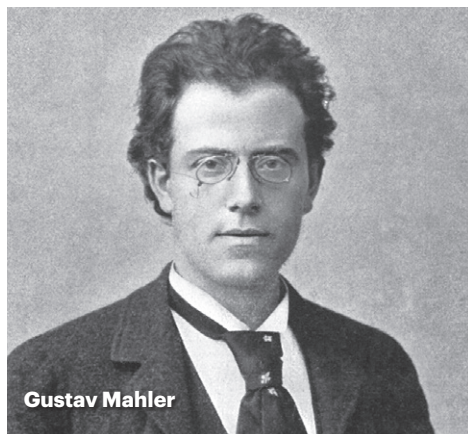
GUSTAV MAHLER

6e SYMFONIE

Gustav Mahler is sinds ongeveer 1970 een van de populairste klassieke componisten, maar niet al zijn composities zijn zeer populair. Het meest gespeeld werden en worden zijn *Eerste*, *Tweede*, *Vierde* en *Vijfde symfonie*, enkele korte liederen plus *Das Lied von der Erde*. In dit rijtje ontbreekt de *Zesde symfonie*. Vlak na de première schreef Mahler aan zijn vriend de dirigent Willem Mengelberg dat de critici hier nog lange tijd een zware dobber aan zouden hebben. Mahler zou gelijk krijgen.

De 'moeilijkheden' beginnen met het ontstaan. Mahler schreef deze symfonie in de jaren 1903-1904. Hij was net getrouwd, had een dochter en een droombaan: directeur van de Wiener Hofoper waar hij zijn favoriete opera's en symfonische muziek op zijn manier kon presenteren. Als dirigent gold hij als een van de grootste van zijn tijd. Uitgerekend in die gelukkige periode schreef hij een van zijn meest tragische composities. Mahler hield er weliswaar niet meer van om zijn stukken titels te geven, maar volgens dirigent Bruno Walter hoorde iedereen dit tragische karakter in dit werk. Mahlers biograaf De La Grange had hiervoor een verklaring. Mahler was als mens en musicus een man van tegenstellingen: tussen mens en musicus, binnen de muziek en binnen de persoon. Die opvatting verklaart ook veel andere feiten in Mahlers leven en werk. De symfonie is geschreven voor een zeer groot orkest, zo groot dat Mahler voor de première extra krachten verlangde die uit Utrecht kwamen. Op grond daarvan kon het Utrechts Symfonie Orkest later verklaren dat het als enige Nederlandse orkest op één avond werd geleid door én Mahler én Strauss. Bij het jubileum van het orkest in 1966 speelde het dan ook Mahlers *Zesde symfonie*.

De première in Essen in mei 1906 was een beladen aangelegenheid. Vlak ervoor overleed de burgemeester en Mahler vroeg zich af of het in die situatie wel gepast was om een groots dramatisch werk uit te voeren. Richard Strauss, aanwezig bij de première, zag Mahlers twijfel en riep uit 'Dan dirigeer je toch eerst een stemmig stuk en daarna je symfonie.' Waarop Mahler uitriep 'Maar mijn symfonie is al tragisch.' Uiteindelijk dirigeerde eerst Strauss bij wijze van memoriam Mozarts *Maurerische Trauermusik* waarna Mahler zijn symfonie ten doop hield. Tijdens het componeren van de vierdelige symfonie had Mahler als volgorde voor de middendelen gedacht Scherzo-Andante,

maar vlak voor de première draaide hij dat om. Toen Willem Mengelberg het stuk in 1918 wilde uitvoeren en Mahlers weduwe Alma raadpleegde over de volgorde, was haar antwoord 'eerst Scherzo, dan Andante'. Toen Mengelbergs opvolger Eduard van Beinum Alma in 1955 raadpleegde, schreef ze [echter]* 'eerst Andante, dan Scherzo'. Mahler heeft voor zover bekend nooit gesproken van een definitieve volgorde. [Karina Canellakis koos voor de volgorde Andante-Scherzo]*.

De langste symfonie

Waarom vond men dit lange tijd een moeilijke symfonie? Het is een van zijn langste (circa 80 minuten) en een van de zwaarste, voor musici en luisteraars. De finale is met zijn circa dertig minuten de langste finale van een symfonie tot dan toe. De melodielijnen, zeker in de snelle passages, zijn uitermate heftig en trekken zich soms weinig aan van maatstrepen. Dramatiek ontstaat door de martiale ritmen, onder andere meteen al aan het begin, de vele dissonanten en de grote en vaak onverwachte overgangen in dynamiek. Illustratief voor het tragische karakter zijn ook enkele details. Als eerste een akkoord dat hard begint in majeur en zacht eindigt in mineur. Halverwege het eerste deel horen we herdersklokken, alsof de drukte en de spanning van de episodische ervaar en erna even worden onderbroken door natuurgeluiden. Mahler meende dat een symfonie de gehele wereld moet omspannen en besloot daarom de hoog gewaardeerde symfonie te larder met niet erg hoog aangeslagen elementen als natuurgeluiden, klezmer en volksliedjes. Critici verweten hem dan ook trivialisering van het gewichtige genre van de symfonie. In de finale met een permanente hoogspanning schrijft hij enkele slagen voor van een reuzenhamer die de

Mahler meende dat een symfonie de gehele wereld moet omspannen en besloot daarom de hoog gewaardeerde symfonie te larder met niet erg hoog aangeslagen elementen als natuurgeluiden, klezmer en volksliedjes.

doodsklap moet verbeelden. Vele commentatoren onder wie de schrijver Simon Vestdijk zagen in de symfonie de levensloop van de enkeling die na een heroïsche strijd ten onder gaat. Juist die strijd maakte de symfonie voor Vestdijk zo fascinerend. Anders dan in eerdere werken van Mahler horen we hier geen letterlijke verwijzingen naar bijvoorbeeld klezmer en volksmuziek, maar een (wat de criticus H. Reichenfeld ooit prachtig omschreef als) geabstraheerde expressie. [De tragiek, vooral aanwezig in de hoekdelen,] is niet meer een trieste anekdote maar een zeer intense houding.

Tragische inhoud

Bij deze tragische inhoud bedacht Mahler een opgewekte vorm. Zijn *Zesde* is formeel gezien net een symfonie van Haydn, maar dan gigantisch uitvergroot. Het eerste deel bij Mahler duurt even lang als een complete symfonie bij Haydn. Dit deel heeft de conventionele drie episodische expositie, doorwerking en reprise met twee zeer contrasterende thema's. Volgens Alma Mahler had Gustav het tweede thema bedoeld als uitbeelding van haar. [Het Andante begint rustig, vervolgt turbulent en eindigt in relatieve rust, net als zo vaak bij Schubert. Het Scherzo is een uitgebreid klassiek Scherzo. In de volgorde Andante-Scherzo wordt het Scherzo een voorbereiding tot de

GEEF OM DE TOEKOMST VAN KLASSIEK

Support klassieke talen en geef ze het podium dat ze verdienen

Nederland kent veel talentvolle musici die het verdienen om gehoord te worden.

AVROTROS geeft jonge talen een uniek podium door met hen professionele opnames te maken. Hiermee presenteren zij zich via radio en tv aan het grote publiek. Zo kunnen zij zich ontwikkelen en waarborgen wij de toekomst van klassieke muziek in Nederland.

Word nu lid en ontvang 3x per jaar ons magazine inclusief talent-cd.

Word lid
3x per jaar
magazine + cd
€ 10,-

— **Kijk op: [avrotros.nl/geefomklassiek](https://www.avrotros.nl/geefomklassiek)**

AVROTROS

finale.]* De finale heeft een bijna schoolse sonatevorm inclusief inleiding en coda. De uitvergroting is uitstekend geslaagd omdat Mahler een feilloze neus had voor propriëties en precies wist welke episodes meer hoofdzaak en welke meer bijzaak zijn.

Wat ook het karakter van een passage is, Mahler schrijft bijna constant voor het complete orkest en zet vaak groepen van instrumenten tegenover elkaar. Hij wil imponeren met massaliteit, minder met subtiele samenklanken.

Mahler wilde en bleef zich ontwikkelen. Zijn *Zevende* is gedeeltelijk gebaseerd op hetzelfde materiaal als de *Zesde*, maar hij werkt het daar anders uit. Het expressionisme dat sluimert in de *Zesde* en dat zeer werd bewonderd door zijn vrienden Schönberg, Berg en Webern, zou hij veel openlijker tonen in zijn *Negende*. Wat alle symfonieën van Mahler bindt is de keuze voor veelzijdigheid binnen een compositie, de liefde voor beeldende klanken plus de hang naar (wat Bernard Haitink treffend aanduidde als) opgelegd sentiment.

EMANUEL OVERBEEKE

Gustav Mahler, *The Titan*, door Floyd T. DeWitt [1992] in TivoliVredenburg, foto © Gideon Relyveld

PODCAST

ENGLAND MY ENGLAND

Luister hier: [npoklassiek.nl/podcasts/england-my-england](https://www.npoklassiek.nl/podcasts/england-my-england)

UITVOERENDEN

Karina Canellakis

De in New York geboren Karina Canellakis is sinds 1 september 2019 de nieuwe chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest, en zo de eerste vrouwelijke chef-dirigent van Nederland. Karina Canellakis studeerde af aan het Curtis Institute of Music in Philadelphia en de Juilliard School in New York. Ze maakte in maart 2018 een uitzonderlijk debuut met het Radio Filharmonisch Orkest in Utrecht en Amsterdam, met werken van Britten, Sjostakovitsj en Beethoven. Karina Canellakis is de winnaar van de Sir Georg Solti Conducting Award 2016. Ze maakte haar Europese dirigeerdebuut in 2015 met het Chamber Orchestra of Europe in Graz, ter vervanging van wijlen Nikolaus Harnoncourt en keerde terug om Concentus Musicus Wien te dirigeren in vier symfonieën van een Beethovencyclus. Naast chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest is ze vaste gastdirigent van het London Philharmonic Orchestra en vaste gastdirigent van het Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin (RSB). Dit seizoen maakte ze haar debuut

Karina Canellakis © Mathias Bothor

met het Gewandhausorchester Leipzig, het Chicago Symphony Orchestra en het HR-Sinfonieorchester (Frankfurt Radio) en keerde ze terug naar het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks (Beierse Radio), Los Angeles Philharmonic, San Francisco Symphony en Orchestre de Paris. In de zomer van 2021 debuteerde ze met de Boston Symphony in Tanglewood, het Cleveland Orchestra op het Blossom Festival, het Orchestre National de France op het St. Denis Festival, en voerde ze de Negende symfonie van Beethoven uit met de Wiener Symphoniker als de laatste van “9 Beethoven-symfonieën uit 9 verschillende Europese steden” live op ARTE. Op het operapodium dirigeerde Karina Canellakis een nieuwe productie van Tsjaikovski's *Jevgeni Onegin* in het Théâtre des Champs-Élysées in Parijs, met het Orchestre National de France. Ze leidde 'haar' Radio Filharmonisch Orkest in het Concertgebouw met Janáček's *Káťa Kabanová*, en dirigeerde veelgeprezen producties van Mozarts *Don Giovanni*, *Die Zauberflöte*, *Le nozze di Figaro*, David Langs *The Loser* en Peter Maxwell Davies' *The Hogboon*. Karina Cannelakis was de eerste vrouw die in 2019 de 'First Night of the BBC Proms' in Londen dirigeerde met het BBC Symphony Orchestra. En ze was de eerste vrouw die ooit het Nobelprijconcert dirigeerde met het Koninklijk Filharmonisch Orkest van Stockholm in 2018. In het Vrijdagconcert dirigeerde Karina Canellakis afgelopen seizoen vier concerten met o.m. muziek van Keuris, Szymanowski, Schumann, Janáček, Dvořák, Roukens, Boulanger, Berlioz, Wantenaar, Skrjabin, Stravinsky, Bartók en Beethoven.

Radio Filharmonisch Orkest

Het Radio Filharmonisch Orkest (RFO) is opgericht in 1945 en is een onmisbare schakel in het Nederlandse muziekleven. Het speelt naast het grote symfonische repertoire meer dan elk ander Nederlands symfonieorkest muziek van dit moment. Het RFO speelt geregeld premières van opdrachtwerken in de omroepseries AVROTROS Vrijdag concert en NTR ZaterdagMatinee. Het orkest bereikt jong publiek in vernieuwende concertformats als Pieces of Tomorrow en Out of the Blue. Vrijwel alle concerten worden rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4. Het RFO wordt sinds 1 september 2019 geleid door de Amerikaanse chef-dirigent Karina Canellakis, de eerste vrouwelijke chef-dirigent van een Nederlands symfonieorkest.

- ▶ www.radiofilharmonischorkest.nl
Wordt u ook vriend van het Radio Filharmonisch Orkest?
- ▶ www.radiofilharmonischorkest.nl/vrienden-van-het-rfo

NPO KLASSIEK

Uw concert op NPO Klassiek

NPO Klassiek zendt de concerten van het AVROTROS Vrijdagconcert rechtstreeks uit. Wilt u nagenieten van het AVROTROS Vrijdagconcert of bent u benieuwd naar de interviews met de dirigent, de componist of een solist? Luister dan terug (onder Uitzending Gemist) op npoklassiek.nl/avrotrosvrijdagconcert. Of luister en kijk naar de vele klassieke muziekconcerten die AVROTROS heeft geregistreerd www.youtube.com/avrotrosklassiek

NPO Klassiek: de klassieke muziekzender

Behalve het AVROTROS Vrijdagconcert brengt NPO Klassiek nog veel andere concerten live bij u thuis. Vanuit het Amsterdamse Concertgebouw zijn dat de concerten van de NTR ZaterdagMatinee en Het Zondagochtend Concert. Deze worden ook geproduceerd in samenwerking met NPO Klassiek. Een overzicht van deze – en nog veel meer – concertuitzendingen op NPO Klassiek vindt u op www.klassiek/concertagenda.

VOLGENDE CONCERTEN

Stanislav Kochanovsky

Ella van Poucke

VRIJDAG 24 FEBRUARI 2023
TivoliVredenburg, Utrecht

Liza Ferschtman speelt Willem Pijper

Radio Filharmonisch Orkest
Stanislav Kochanovsky dirigent
Liza Ferschtman viool

RAVEL Le Tombeau de Couperin
PIJPER Violconcert
VAUGHAN WILLIAMS The Lark ascending
ELGAR Enigma-Variaties

VRIJDAG 3 MAART 2023
TivoliVredenburg, Utrecht

Artist in Residence Ella van Poucke & Co

Niek Baar viool
Ella van Poucke cello
Caspar Vos piano

RACHMANINOV Trio élégiaque
RACHMANINOV Twee stukken opus 2
SHALYGIN Tristissima (wereldpremière)
RACHMANINOV Sonate in g opus 19

COLOFON

Programmering **Astrid in 't Veld** Productie **Jaap Scherpenzeel** Redactie **Clemens Romijn**
Grafische vormgeving **Norbert Croonenberg** Opmaak **Dorine Verharen** Druk **Regalis b.v. Zeist**

CONCERTOVERZICHT 2023

VRIJDAG 13 JANUARI 2023

NJO: de Sacre en een wereldpremière

Nationaal Jeugd Orkest | Antony
Hermus | Messiaen | Ravel |
Kortekaas / Stravinsky (WP)

VRIJDAG 20 JANUARI 2023

Van Gilse & Schuberts 'Onvoltooide'

Radio Filharmonisch Orkest |
Groot Omroepkoor | James
Gaffigan | Benjamin Goodson |
Elena Tsallagova | Benjamin
Bruns | Mozart | Schubert | Van
Gilse

VRIJDAG 27 JANUARI 2023

Jong Talent

Yang Yang Cai | Joost Willemze |
Jelmer de Moed | Rik Kuppen |
Falla | Debussy | Albéniz'

VRIJDAG 3 FEBRUARI 2023

Odes aan de muziek!

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor | Marcus
Creed | Rowan Pierce | Guy
Cutting | Raoul Steffani |
Bruckner | Martin | Vaughan
Williams | Händel

VRIJDAG 10 FEBRUARI 2023

Ella van Poucke & friends

Stephen Waarts | Mairead
Hickey | Daniel Palmizio | Gary
Hoffman | Ella van Poucke |
Bach | Reger | Schubert

VRIJDAG 17 FEBRUARI 2023

Mahler 6 met Karina Canellakis

Radio Filharmonisch Orkest
Karina Canellakis | Mahler

VRIJDAG 24 FEBRUARI 2023

Liza Ferschtman speelt Pijper

Radio Filharmonisch Orkest |
Stanislav Kochanovsky | Liza
Ferschtman | Ravel | Pijper |
Vaughan Williams | Elgar

VRIJDAG 3 MAART 2023

Ella van Poucke & Co

Ella van Poucke | Niek Baar |
Caspar Vos | Shalygin (WP) |
Ravel | Rachmaninov

VRIJDAG 10 MAART 2023

Rachmaninov en Mosolov

Noord Nederlands Orkest |
Kerem Hasan | Albrecht Mayer |
Vaughan Williams | Mosolov |
Berio | Rachmaninov

VRIJDAG 17 MAART 2023

Ella van Poucke speelt Dvořák

Radio Filharmonisch Orkest |
Bas Wiegers dirigent | Ella van
Poucke cello | Torvund (NP) |
Dvořák | Rachmaninov

VRIJDAG 24 MAART 2023

Via Scandinavië naar China

philharmonie zuidnederland
Duncan Ward | Valentine
Michaud | Stenhammar |
Hillborg | Sibelius

VRIJDAG 7 APRIL (GOEDE

VRIJDAG)

Wagner, Bruckner & Pärt

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor | Vasily
Petrenko | Gijs Leenaars | Mané
Galoyan | Fleur Barron | Bekzhod
Davronov | Johannes Weisser |
Wagner | Bruckner | Pärt

VRIJDAG 14 APRIL 2023

Bach, Keuris & Mahler

LUDWIG | Esther Kuiper |
Vincent van Amsterdam | Bach |
Keuris | Mahler |

VRIJDAG 21 APRIL 2023

Eine Alpensinfonie met Edo de Waart

Radio Filharmonisch Orkest |
Edo de Waart | Rafael Fingerlos |
Pijper | Schubert/Reger |
Strauss

ZATERDAG 22 APRIL 2023

The Living Room

Groot Omroepkoor | Benjamin
Goodson | O'Regan (EP)

VRIJDAG 12 MEI 2023

Moederdagconcert

LUDWIG | Nationale Koren |
muziek van Bach tot Berio

VRIJDAG 19 MEI 2023

Première van Goebaidoelina

Radio Filharmonisch Orkest
Dima Slobodeniouk | Baiba
Skride | Wagner | Goebaidoelina
(NP) | Rachmaninov

VRIJDAG 9 JUNI 2023

Das Paradies und die Peri

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor | Karina
Canellakis | Siobhan Stagg |
Lauren Urquhart | Sophie
Rennert | Sebastian Kohlhepp |
Kieran Carrel | Schumann

NP - Nederlandse première

EP - Europese première

WP - Wereldpremière

WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN

AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT

AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT

*Dé klassieke start
van je weekend!*

www.avrotrosvrijdagconcert.nl

AVRo
TROs

